

RIIGIKOGU

IV koosseis.

IX istungjärk.

240. koosolek.

24. märtsil 1932.

Sisu:

1. Välisriikidega sõlmitavate vastastikuste arvekodade asutamise kokkulepete esialgselt maksmapanemise seadus — III lugemisel.
2. Kooperatiivühingute ja nende liitude seaduse § 35 muutmise seadus — III lugemisel.
3. Trahteriäri seaduse muutmise seadus — III lugemisel.
4. Riigikogu IX istungjärgu lõpetamine.
5. Diskonto Panga ning Eesti Kommerts Panga maksujõuetuks jäämisega ühenduses olevate küsimuste selgitamise ankeetkomisjoni aruanne Diskonto Panga kohta käivas osas.
6. Diskonto Panga ning Eesti Kommerts Panga maksujõuetuks jäämisega ühenduses olevate küsimuste selgitamise ankeetkomisjoni aruanne Eesti Kommerts Panga kohta käivas osas.

Koosoleku avab Esimees **K. Einbund** kell 3.

Sekretäri kohal sekretäri esimene abi **A. Tõllassepp**.

1. Välisriikidega sõlmitavate vastastikuste arvekodade asutamise kokkulepete esialgselt maksmapanemise seadus — III lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja **A. Lep s**.

Juhataja: Jätan ära seaduseelnõu paragrahvide teksti ettekandmise.

Seaduseelnõu võetakse vastu ühes redaktsiooniliste parandustega paragrahvide viisi ja terve sisu korraga.

Aruandja **A. Lep s**: Palun seaduseelnõu vastu võtta redaktsiooni komisjoni andmata, kuna see on redaktsiooni komisjoni poolt läbi vaadatud.

Ettepanek võetakse vastu.

2. Kooperatiivühingute ja nende liitude seaduse § 35 muutmise seadus — III lugemisel.

Üldkomisjoni aruandja **A. Laur**.

Juhataja: Jätan ära seaduseelnõu teksti ettekandmise.

Võetakse vastu ühes redaktsiooniliste parandustega seaduseelnõu pealkiri ja tekst eraldi ja terve sisu korraga.

Aruandja **A. Laur**: Seaduseelnõu on redaktsiooni komisjoni poolt läbi vaadatud, seepärast teen ettepaneku, seaduseelnõu vastu võtta redaktsiooni komisjoni andmata.

Ettepanek võetakse vastu.

3. Trahteriäri seaduse muutmise seadus — III lugemisel.

Aruandja ülesannetes Majanduseminister **O. Suursõõt**.

Juhataja: Jätan ära seaduseelnõu osade teksti ettekandmise.

Pealkiri võetakse vastu.

(I osa.)

O. Kask: Siin on II lugemisel I osale juurde pandud lisandus, aga see on asjata. Ei ole tarvis illusioone teha, sest tegelikult ei ole see läbiviidav ja ei anna mingisuguseid tagajärgi. (V a h e l h ü ü e.) Eriti hommikul tunnil, kell 3, võib ju rumalusi teha. (V a h e l h ü ü e.)

Juhataja (koputab haamriga): Rkl. **Kask**, seaduseandlik asutus ei tee kunagi rumalusi. (N a e r.) Rkl. **Kask**, kuna Teie veel teistsugusele arvamisele ei ole jõudnud, siis palun vastu võtta märkus.

Kohtu- ja siseminister **A. Anderson**: Austatud Riigikogu liikmed! Mina kardan, et lugupeetud rkl. **Kask** eksib. Nagu tähendasin, seda ettepanekut, mis meile on esitatud, toetab Tallinna linnapea, kes ühtlasi on linnadeliidu esimees. Tema peaks oma asju ometi tundma, ja kui tema leiab, et see parandus toob kergendust, siis tohiks see ka nii olla. Sellepärast oleme meie seda ettepanekut ka toetanud.

I ja II osa võetakse vastu.

Seaduseelnõu terve sisu võetakse vastu korraga 42 häälega 28 hääle vastu.

Aruandja Majanduseminister O. Suursoõ: Kuna seaduseelnõu on redaktsiooni komisjoni poolt läbi vaadatud, siis teen ettepaneku,

seaduseelnõu vastu võtta redaktsiooni komisjoni andmata.

Ettepanek võetakse vastu.

4. Riigikogu IX istungjärgu lõpetamine.

Juhataja: Ma avaldan selle päevakorrapunkti juures vanematekogu ettepaneku:

„Riigikogu otsustab:

1) lõpetada käesoleva koosolekuga IX istungjärg;

2) istungjärgu vaheajal võimaldada töötamine riigikaitse ja väliskomisjonile“;

mille juures istungjärgu vaheajaks tuleb pidada aeg, kui Riigikogu erakorraliselt kokku ei tule, kuni käesoleva Riigikogu volituste lõppemiseni.

Ettepanek võetakse vastu.

5. Diskonto Panga ning Eesti Kommerts Panga maksujõuetuks jäämisega ühenduses olevate küsimuste selgitamise ankeetkomisjoni aruanne Diskonto Panga kohta käivas osas.

Ankeetkomisjoni aruandja A. Jõeäär: Komisjoni aruanne on Riigikogu liikmetele kätte jagatud, ja pean ülearuseks kordama hakata seletusi, mis ette toodud aruandes. Aruandjana panen komisjoni nimel ette, vastu võtta järgmised sooviavaldused:

„1) Enne riiklikkudest pankadest ja Eesti Pangast erapankadele ja ettevõtetele laenu andmist tuleb kõigepealt jõuda selgusele, kas ettevõtted, mida finantseeritakse, on rahvamajanduslikult kasulikud, kas nad ennasthävitatavalt ei konkureeri mõne samalaadilise ettevõttega, samuti kas nad on elujõulised ja oma kapitalidega tarvilisel määral varustatud, või teotsevad suuremalt osalt ehk ainult laenatud kapitaliga.

2) Laenude andmisel tuleb muretseda tarvilikke kindlustusi mitte ainult riiklikule pangale, vaid valvata ka selle järele, et laenusaajad pangad omi kohustusi ka teiste kreditoride, eriti hoisusummaomanikkude vastu võiksid täita.

3) Majanduseministeeriumile tulevad anda uue krediitseadustiku maksmapanemisega laialisemad õigused pankade revideerimiseks ja nende tegevuse üle järelevalve teostamiseks.

4) Kui üht ja sama ettevõtet finantseerivad mitu riiklikku panka, või riiklikud pangad ja Eesti Pank, tuleb neil töötada kõigelaheemas kontaktis.

5) Riiklikkude pankade volinikudeks on lubamata määrata isikuid, kes ise kontrollitavas pangas või ettevõttes teenistuses seisavad. Samuti on lubamatu, et tasu maksab kontrollitav pank või ettevõtte vabal kokkuleppel määratud volinikuga. Tasu tuleb kindlaks määrata riikliku panga poolt ja kulud peab tasuma kontrollitav ettevõtte vahenditult riiklikule pangale.

6) Pankade likvideerimise korral tuleks lihtsustada likvideerimise kiirema läbiviimise otstarbeks.

7) Tuleb suurendada panga juhatuse, nõukogu ja revisjoni komisjoni liikmete tsiviil, eriti aga kriminaal vastutust nende peale põhikirjaga ja seadusega pandud kohustuste täitmata jätmise eest, samuti vastutavaks teha neid kahjude ja väärnähtuste eest, mis nende hooletuse või lohakuse tagajärjel aset leidnud.“

Sooviavaldused võetakse vastu.

6. Diskonto Panga ning Eesti Kommerts Panga maksujõuetuks jäämisega ühenduses olevate küsimuste selgitamise ankeetkomisjoni aruanne Eesti Kommerts Panga kohta käivas osas.

Ankeetkomisjoni aruandja A. Jõeäär: Ka siin on aruanne Riigikogu liikmetele kirjalikult kätte saadetud, mina teda kordama ei hakka. Erilisi sooviavaldusi komisjon selles osas ei esita, kuna Diskonto Panga kohta käivas osas ankeetkomisjoni poolt esitatud sooviavaldused 1, 2, 3, 6 ja 7 haaavad ühte aegu ka neid puudusi, mis Eesti Kommerts Panga tegevuses ilmsiks tulnud.

Aruandele olen isiklikult eriarvamise juurde lisanud, mida Riigikogu liikmetele kätte saadetud ei ole, ja mille ma kodukorra põhjal olen kohustatud ette kandma: „Ei ole nõus ankeetkomisjoni otsusega selles

osas, millega kustutati aruandest järgmine lause: „Palka on J. Lehtman saanud 7 kuu eest (maist kuni novembrini incl. à 600 kr.), peale selle lisapalka 2 korda à 300 kr., esituskuludeks ja sõidukuludeks Kr. 1.200, kokku Kr. 6.000. 13. jaanuaril 1931. a. on J. Lehtman välja võtnud oma jooksva arve ülejäägi Kr. 3.989.40, saldo jäi Kr. 8.—“, samuti ei ole nõus, et lausest: „J. Lehtman'i poolt, keda peakoosolek 28. apr. 1930. a. valis direktoriks ja kes oli samal ajal Maapanga juhatuse esimees“ kustutati sõnad: „ja kes oli samal ajal Maapanga juhatuse esimees“.

Leian, et need asjaolud väärivad ära märkimist aruandes, kui ebasoovitav nähtus. Pealegi põhjeneb neil asjaoludel VII osas p. 2 all konstateeritud väärnähtus.

Palun kodukorra põhjal eriarvamine aruandele juurde lisada.

Tallinn, 22. märtsil 1932. a. A. Jõeäär.“

Komisjoni nimel teen ettepaneku, aruanne võtta teadmiseks.

Juhataja: Aruandja ettekande ära kuulanud, on Riigikogu seega aruande teadmiseks võtnud.

Päevakord on läbi.

Kõrgeaulikud Riigikogu liikmed! Meie päevakord on läbi, ja IV Riigikogu oma töödega on jõudnud lõpukorrale. Meie oleme kõik kindlas arvamises, et hoolimata erakorralistest aegadest Riigikogu juhatusel arvatavasti ei saa olema põhjust Riigikogu kokku kutsuda erakorraliselt. Sellepärast, olles volituste lõpuni täieõiguslikud Riigikogu liikmed, anname üle enese kõrged ülesanded järeletulijatele, V Riigikogule.

Vaadeldes mõne lausega IV Riigikogu töid, peame kõik üheskoos tunnistama, et

need tööd on olnud rohkearvulised mitte ainult arvuliselt, vaid ka, ma julgen tõendada, sisulikult. Arvuliselt oleme võtnud vastu ja kinnitanud ligi 300 seadust. Nende hulgas on sisulikke seadusi, mis tähendavad tähtsaid uuendusi, tähtsaid reforme. Veel tänasel koosolekul võtsime meie vastu esitise, millega pöörame rahva poole meie riigikorra või Põhiseaduse uuendamiseks. Siia juurde arvates veel palju teisi kaugeleulatava tähtsusega seadusi, võime meie küll öelda, et IV Riigikogu lõpetab oma töö auga ja võib vaadata täie rahulduse- ja uhkusetundega enese tööle tagasi. IV Riigikogu päevil on võrrandliselt teiste Riigikogudega vahekorrad olnud erakondade ja rühmade vahel head. Samuti võin rõhutada, et IV Riigikogu päevil on rühmitused ja erakonnad võtnud ette ümberkujundamisi, mille tagajärjed on kaugeulatuslikud. Samuti võime heal meelel võtta teadmiseks, et oleme andnud riigile ja rahvale 3 valitsust, missugune arv ei ole mitte rohke, mille juures valitsuste ametissekutsumise lahendamine on IV Riigikogu kätes olnud võrdlemisi kerge. Lahkudes ka tänase koosoleku lõpetades IV Riigikogu töödelt, tunneme kõik, et isegi lõpukoosolekul oleme jäänud vastastikku kolleegideks, kes on üks ühte austanud ja üks ühest pidanud lugu. Harilikuks nähteks on ju, et istungjärkude kui ka Riigikogu tööde lõpetamise koosolekul on olnud lahkemelised, mida meie IV Riigikogu lõpukoosoleku kohta ei või öelda. Seepärast, austatud Riigikogu liikmed, me tunneme, et lahkume IV Riigikogu töilt heal mälestusel ja heas vahekorras.

Riigikogu koosolek on lõpetatud, on lõpetatud ka IX istungjärk.

Koosolek lõpeb kell 3.20 min.

Õige.

Kinnitan.

Koosoleku sekretär (allkiri).

Koosoleku juhataja (allkiri).

